

118

D E O D U C E
MEDITATIO SANCTÆ EPISTOLE
FERIÆ IV.

NATIVITATIS CHRISTI.

Additis S. Patrum dictis, Quæstio-
numq; aliquot decisione, ad uberiorem textus cum opus
est explicationem, & Heterodoxorum refutationem.

Q U A M
In Regia Aboënsi Academia,
P R A E S I D E

Dn. ÆSCHILLO PETRÆO,
S. S. Theolog. Doctore & Episcopo Aboënsi,
Examini subjicit, in Auditorio Majori, horis solitis
Ad diem 22. Novemb. Anni 1653.

ABRAHAMMUS OLAI VWESTMANNUS
ARB OG I E N S I S,

Augustinus in hunc locum.

Virgines hoc loco non solum corpore castos intelligamus, sed maximè omnem Ecclesiam, quæ fidem puram tenet, scut dicit Apostolus, Desponsavi enim vos uni viro, virginem castam exhibete Christo, nullâ adulterinâ hæreticorum commixtione pollutam.

Lyra in hunc locum.

Hi sunt exempti ex omnibus primitiæ, id est gratioſi, sicut primi fructus sunt magis de-
letabiles. Et in ore eorum non est inventum mendacium, nam veritatem
fidei confessi sunt, omnino & constanter.

A B O Æ,

Excusa Typis Acad. apud Viduam Petri Waldz. An. 1653.

Spectatissimis, prudentissimis, multarum rerum experientia
Præstantissimis ac Humanissimis V I R I S.

DN. JOHANNI M. GARTZIO
*f. U. Doctori excellentissimo, regij Aboënsis Secretario fide-
lissimo, promotori & benefactori summa animi re-
verentia venerando.*

DN. BERNHARDO RIGGARD,
*Regij Dicasterij ejusdem logistæ solertiissimo, fautori omni
pietate nullo non tempore suspicioendo*

DN. CHRISTIANO CAROLI Gref
*in eodē Aboënsi parlamento logista dexterissimo, amico sin-
gulari, debito honore semper prosequendo.*

DN. SVENONI JOH. CALLIANDRO
*In prænominato Regio Aboënsi judicio advocato æquissimo,
amico suo plurimum honorando.*

DN. SAMUEL NIC. Rahm Parlamenti Abo-
ënsis etiam advocato accuratissimo, fautori jugiter colendo.

DN. JACOBO JACOBI Redituum Barona-
tus Kimitoensis exactori & rationario pervigili, amico
suo certissimo.

Sacram hanc Meditationem in qualemque; ob-
servantiae & gratitudinis documentum de-
votè & per officiocè dedicat & litar

Abrahammus Olai Respondens.

M E D I T A T I O S . E P I S T O L Æ
F E R I Æ IV.

N A T I V I T A T I S C H R I S T I

In Sanctæ & Summæ laudandæ TRINITATIS, PATRIS,
FILII & SPIRITUS Sancti Nomine.

Principes persecuti sunt me gratis: Et a verbis
tuis formidavit cor meum., Psal. 119. v. 161.
Quærelam suam Regius Psaltes & Propheta David ex-
ponit his verbis, de persecutione, quam patitur inno-
cens, & quidem non à vilis conditionis hominibus, sed
ab ijs, qui sunt in eximia dignitate & existimatione
in hoc mundo. Nominat enim hic principes; Prin-
cipes autem persequuntur me gratis. Qui in eminen-
tia sunt constituti, tenentur omnibus jus dicere, nemini
nocere, suum cuiq; tribuere, neminem injuriā affic-
re: Sed illi abutuntur officio, persequentes illos, quos
tueri eos oportuit. Quo vero sit animo in hac perse-
cutione, mox refert David, dicens: cor meum exultat
nihilominus ob verbum tuum, quod adimere mihi
non possunt. Lætor de verbo tuo, sicut qui lætatur
ob multa Spolia, inimicus sum mendacio & abominor
illud,diligo legem tuam.Laudo te septies in die, propter
justitiæ tuae jura; Magna pax est diligentibus legem tuam
& non vacillabunt.Domine, expecto salutare tuum,fac-
cioq; juxta Præceptum tuum, anima mea observat te-
stimonia tua, multumq; ea diligit, Servo testimonia tua
& iussa, omnes viæ meæ sunt coram te. Quorum
verborum summa est: In persecutione non deficio,
non

non despero, sum bono animo, verbum Dei habeo,
quod me confirmat, solatur & erigit, quod, etiam si mors
sit subeunda, anima non despondeo, mors erit omnibus
grande lucrum. Ita omnes p[ro]ij fiunt animati, sunt
redempti ex hoc mundo, sunt per fidem in Christum
sine labore. Talis doctrina in hoc textu proposi-
tur.

O Remus igitur DEUM, ut hodiernum Festum ita cele-
brare, Epistolamq[ue] ita meditari queamus, ut cedat in no-
minis Divini gloriam, nobis in augmentum & incrementum do-
ctrinæ & bonorum operum, in spem & fiduciam, & tandem in
eternam beatitudinem: Dicamus igitur, Pater noster &c.

TEXTUS, Apocal: 4.

Tum aspexi, Ecce aderat Agnus, stans super Mon-
te Sion Ecce cum eo centum quadraginta quatvor
Millia, habentia nomen patris ejus scriptum in fron-
tibus suis. Et audivi vocem e celo, tanquam vo-
cem aquarum multarum, Ecce tanquam sonum tonitruj
magni, Ecce vocem audivi Citharædorum pulsantium
Citharas suas. Et canendum quasi canticum novum
ante thronum, Ecce quatvor animalia Ecce senes: nec
quisquam poterat discere canticum illud, nisi illa cen-
tum quadraginta quatvor millia, ij scilicet qui empti
sunt de terra: Hi sunt qui cum mulieribus non sunt
inquinati: Virgines enim sunt hi sequuntur agnum
quocunq[ue] jerit: Hi empti sunt ex hominibus primi-
tiæ Deo Ecce Agno sacrae. Et in quorum ore non est

*vēntus dolus, sunt enim inculpati ante thronum
D E I.*

Est hic textus ex libro ultimo S. Bibliorum, qui vocatur Apocalypsis S. Johannis. Constat hic liber aliquot visionum vñ Septem, quas viderat in insula quædam Pathmon exul, descriptione. Recitatus textus est ex visione quarta, in quā S. Johannes primò vidit magnum signum, ut ipse scribit cap. 12. Mulierem Sole amictam, & lunam sub pedibus & in capite ejus duos decim Stellas; Hæc gravida erat & partus instabat. Vidit etiam magnum Signum in cælo, vñ Draconem magnum, rubrum, Septicipitem, habentem decem cornua, & in capite ejus septem coronas, hic trahebat tertiam partem stellarum suâ caudâ, projiciens eas in terram, hic stat coram muliere pariente devoraturus problem, quam paritura esset: Sed dum illa peperit & quidem masculum, transportatur ille filius ad thronum Dei. Post partum mater fugit in eremum, ad locum sibi à Deo paratum, ut illic aliquandiu sustentaretur. Videt S. Johannes pugnam Michaëlis & Draconis, & victoriam Michaëlis. Videl porro bestiam ascendentem à mari. Videt ultimò in hac visione, agnum stantem in Monte Zion. De quo in cap. 14. hujus Libri agitur & quarta visio absolvitur. Videt enim hic S. Johannes agnum stantem in monte Zion, & cum hoc agno centum & quadraginta quatvor millia, habentia patrum suorum nomina descripta in facie sua. Audit hic aliquid Johannes, vñ vocem cœlitus, tanquam aquas magnas, tanquam vocem tonitrii, tanquam citharizantū, & cantantiū canticū novum coram throno, quod nemo discere potuit præter illos centum quadra-

ginta quatvor millia, qui cum agno erant. Hi dicuntur empti de terra, dicuntur mundi à mulieribus, virginis sequi agnum, quocunq; ierit, dicuntur empti de hominibus in primitias Deo & agno, in horum ore fraus non inventa, sunt sine labe coram Dei throno. Confirmatur fides nostra, de stabili Ecclesia Christi etiam in his terrris, de ratione quod mansura sit quedam vera Ecclesia per totum mundum diffusa, contra quam nec portæ inferorum prævalebunt. Admoneatur etiam præcepti Secundi, ut laudemus Deum & canamus nomini ejus, sicuti hic illi centum quadraginta quatvor suo cantico laudant Deum.

P A R T E S.

2. De ijs, quæ vidit S. Johannes in hac visione quæ hic describitur, vñz. agnem & cum eo centum quadraginta quatvor millia.
2. Quid audiverit S. Johannes, vñz. vocem quandam & canticum.

Atq; hæ sunt istæ partes, quas hac vice breviter & sim plicitè tractare constituimus: Omnipotens & aeternus Deus, Pater noster cœlestis dilectissimus, nobis omnibus benedicit, cunctaq; utiliter & fructuose cedere faciat.

P R I M A P A R S.

In quâ meditamur:

I. Agni visionem. Videt S.

Johannes agnum, animal in similitudine agni. Est agnus animal simplex, aspectu jucundum.

Oyes

Oves & agni in concionibus Christi s^æp^e nominantur & significant Ecclesiam & Ecclesiæ membra. Joh. 10. & Joh. 24. v. 15. Jubet Petrum pascere oves suas, mox in v. 16. dicit eidem: Pasce oves meas, id quod etiam repetit dicens: Pasce oves meas: Sed & Christus ipse, filius Dei vivi agnus dicitur, potissimum propter passionem suam tempore Paschatos factam, in qua, cœ agnus Paschalis ut Apostolus eum nominat 1. Cor. 5. Oblatus; Dicitur agnus propter suam innocentiam. Agnus Paschalis debebat omnino esse sine ullo viti^o. Talis agnus querendus, non undiquaq;^{ue} de grege sumendus, Sed eligendus & probandus an esset immaculatus & sine viti^o vel defectu, extat de hoc præceptum, Exod. 12. quod & factum legitur in hoc capite v. 28. S. Johannes Baptista videns Christum prætereuntem dicit ad adstantes: Ecce agnus Dei, qui tollit peccata mundi. Indicans & passionem Christi & innocentiam & efficaciam passionis, quod tolleret peccata mundi. Joh. 1. v. 29. Idem aliâ vice repetit S. Johannes vi- dens Christum ambularem dicens discipulis suis duobus: Ecce agnus Dei. Hunc prius vocavit filium Dei v. 34. Et ego, inquit, vidi & testatus sum quod ille est filius Dei. Quem sermonem audientes duo disci puli, cœperunt adjungere se Christo. Hi vero duò discipuli erant Andreas & Simon Petrus fratres.

L. C. Filius Dei verè est agnus immaculatus, ex pers omnis peccati tam originalis quam actualis. Qui solus gloriari verè & rectè potest ac dicere: Quis ex vobis arguet me de peccato. Hic solus est in cuius ore dolus non inventus & irreprehensibilis coram Deo. Dicuntur etiam in hoc textu illi qui fuerant cum agno, sine dolo, quod dolus non inventus in ore eorum, sint, irre-

irreprehensibiles coram throno Dei. Sic dicit Christus de Nathanaele: Ecce verus Israelita, in quo dulcis non est. Verum qui ita collaudantur ob irreprehensibilitatem, non propter suam inhærentem justitiam & innocentiam sic dicuntur: Sed ob Christi justitiam imputatam. Solus Christus possidet hanc justitiae tunicam teguntur vero illâ omnes qui in Christum credunt & obediunt volenti eos congregare. Sicut Christus se gallinæ comparat congreganti pullos sub alas suas, ut illic occultentur à periculo, Matth. 23. Memores simus, cum conscientia nos affligit propter peccata nostra hujus aureæ concionis de passione Christi: Ecce agnus Dei qui tollit peccata mundi: Cum quâ concione etiâ conjungi potest concio Esaïæ cap. 53. v. 4, 5. 6. 7.

II. Visionem hujus agni stantis.

Stare hic significat vigilare, attendere quid geratur & fiat. Ita loquitur Propheta Habakuc de se dicens cap. 2. v. 1. Hic sto in mea custodia &c. Sic dicitur Deus stare in medio Deorum, intuendo judicia iudicium, minando horribiles pœnas si non recte fungantur officio Psal. 82. v. 1. seqq. Surgere dieitur Deus cum ad judicandum venit & puniendum; ita in eodem Psalmo dicitur: Surge Domine & judica terram, quia Deus es super omnes gentes. Sic Israelitæ jubentur stantes comedere agnum paschalem quasi mox iter suscepturn. Exod. 12.

L. C. Agnus Dei Dominus noster Jesus Christus stans appetet, indicat se vigilare pro sua Ecclesia & verè de eo dicitur Psal. 121. v. 3. 4. vide totum Psalmum. Hic stat pro nobis in pugna, sicut David pro populo Dei contra Goliathum. Hic heros est & Iosua insu-

pera-

Superabilis delens & debellans omnes Reges Chanaan,
qui arcere volebant populum Dei ab illius ingressu.
Dicitur quidem Deus & Salvator noster dormire, cum
non mox attendit & videt ad preces clamantium in
angustijs & tribulationibus. Psal. 44. v. 10. seq. usq;
ad finem Psalmi. Surgit tandem Deus & solvit. Ita
Christus in mari periclitantibus discipulis & clamanti-
bus: Salva nos, perimus; Dormivit Sed mox excita-
tus increpat mare & ventos & fit tranquillitas magna.
Matth. 8.

III. Videt agnum stantem in

Monte Zion. Mons Zion erat Hierosolymis,
& saepe Zion & Hierosolyma pro Ecclesia usurpantur
Christus dicitur stare in monte Zion in medio Ecclesiae
ut cognoscatur statum & conditionem ejus. Ita apoc. 1.
v. 13. Apparet Johanni in medio Candelabrorum v. 13.
14. 15. 16. Ita Christus etiam loquitur Matth. 18. Ubi
duo vel tres congregati in nomine meo, illic sum in
medio eorum. Et Christus surgens ex mortuis, stetit
in medio discipulorum, omnibus pacem annuncians.
Quis itaq; stans in monte Zion est? Filius Dei, Salvator
noster Jesus Christus curam Ecclesiae suae habens exas-
tissimam sine intermissione.

L. C. Simus bono animo, sub protectione sumus
altissimi, de quo loquitur David Psal. 91. Per totum.
Verum itaq; erit illud Christi super petram ædificabo
S. Ecclesiam meam, & portæ inferorum non prævale-
bunt adversus eam Matth. 16.

IV. Visionem Sodalitij agni vel Christi in monte Zion, Describuntur hi &

quoad numerum & quoad conditionem suam. Quo-
ad numerū dicuntur esse centū quadraginta quatvor mil-
lia est quidem hic numerus aliqua multitudo, sed indica-
tur adhuc more Scripturæ longe major numerus, vñ.
quantum nemo hominum exprimere potest. Ita A-
poc. 7. v. 9. postquam vidisset Johannes ex qualibet
tribu filiorum Israēlis signatos duodecim millia, videt
etiam populum multum quem nemo numerare potu-
it ex omnibus gentibns. tribubus, populisq; & linguis
stantes coram throno & coram agno &c.

L. C. Numerus Electorum non est exiguis, sed
tantus ut eū nullus hominū numerare queat. Deo tamen
novit qui & quot sunt sui. Cum itaq; legimus in
Scriptura, gregem pusillum sic dici Ecclesiam & salvan-
dos, credamus Ecclesiam veram & synceram per to-
tum mundum diffusam, sicut etiam Christus Evangelij
prædicationē fieri omni creaturæ in universo mundo
cupit. Sic Deus dilexit mundum ut filium suum uni-
genitum daret, ut omnis qui credit in eum, non pereat
sed habeat vitam æternam. Joh. 3. Et de filio ita lo-
quitur pater. Esa, 42. v. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Non ita
quæ timeamus quod soli simus, pauci simus, cum vide-
mus impios florere ac multiplicari: Meminerimus quid
responsum Eliæ: Reservari mihi adhuc Seprim millia
non curvantium genua coram Baal. Descriptionem
hanc: centum, quadraginta & quatvor millia, quoad
illorum vitam & innocentiam, videbimus in altera
parte.

S E C U N D A P A R S.

In parte primā exhibita est nobis visio Johani-
nis de agno stante in Monte Zion, & societate

tate ejus. In altera parte exponetur, quid au-
diverit.

In qua meditamur:

I. Auditum vocis de cœlo.

Hæc vox sic describitur quod fuerit instar soni-
tus multarum aquarum, sicut magna aquarum copia,
cum ex præruptis decidit, magno sonitu excitata, vel
cum in vasto mari undæ illiduntur Scopolis, auditur
ingens sonitus. Comparat deinde hanc vocem cum
tonitru quod magno cum fragore auditur, atq; ita com-
paratur hæc vox cum his duobus ob fortitudinem, si-
ve quod longe possit exaudiri. Comparat adhuc hanc
vocem cum sono cithararum bene sonantium pro-
pter jucunditatem ejus vocis. Exponitur quid sonuit
hæc vox: His vocibus canebant quasi canticum novum.
S. Johannes vocat hoc canticum non plane novum sed
quasi novum, quod partim audivisset antea, partim v.
non audivisset; Vel quod canticum eorum esset, quo
ad textum & verba, vetus, sed novum quoad me-
lodiam.

L. C. Utraq; vox debet sonare in Ecclesia Dei
ad finem mundi. Vox illa instar aquarum multarum
& magni tonitri, Legis vz. vox ad domandos duros
& præfractos auditores, ut incipiat Mons Sinai tre-
mere & fumos edere, sicut in legis promulgatione fa-
ctum Legitur; Hoc est ut qui sunt immobiles in suis
peccatis, nolunt pænitentiam agere, incipiunt pavefies-
ri ac tremere ac dicere: Deus propitius esto mihi
peccatori. Ita Christus prædicavit Legem coram Sau-

le persequente Ecclesiam Christi dicens: Saul, Saul,
quare me persequeris, Sum Iesus quem persequeris, du-
rū est tibi contra stimulū calcitrare. Ad hanc vocē Saul
tremebundus & pavescens dixit: Domine quid vi-
ut faciam.. Sic maledictiones stringendæ in disce-
dentes à lege Dei. Deut. 28. v. 15. seq. Evangelij
vox blanda & dulcis oneratis & laborantibus necessaria;
Qualis vox etiam in V. T: In concionibus illius Eccle-
siæ auditur. Talis hæc vox & concio Exod. 34. v. 6.
7. Dominus Deus misericors est, & clemens & longa-
nimis & magnæ benignitatis & fidelis ac verax ser-
vans clementiam in mille generationes, condonans
iniquitates & transgressiones'. Et Ezech. 18. v. 21. 22.
23. 27 seq. ad finem capit. cap. 33. v. 11. 12. 13. seq.

L. C. 2. Musica & cantus instrumentalis non dis-
plicet Deo, dicit enim S. Johannes hoc canticum quod
cecinerunt hi Citharedi in suis citharis placuisse Deo,
cecinerunt coram throno, coram quatvor animalibus
& coram Senioribus. Et quod hoc canticum probè
tenuerunt etiam illi centum quadraginta quatvor mil-
lia, qui cum agno erant in monte Zion. David sae-
pius mentionem facit instrumentorum musicorum,
quorum in V. T. Ecclesiā usus erat, præsertim Psal-
150. v. 3. 4. 5. Ubi etiam reenset citharas. Idem
vult Apostolus vz. laudandum Deum in Ecclesia Psal-
mis, hymnis & Spiritualibus canticis. Colos. 3.

II. Auditores hujus vocis &

hujus cantici. Johannes dicit se audivisse hanc
vocem, quæ fuit instar sonitus multarum aquarum &
instar magni tonitruj & cantici hujus. Dicit etiam
hanc

hanc vocem auditam coram throno vñ, à Deo, à quatuor animalibus, à senioribus.

L. C. Laudes quas Deo dicimus non latent eum, audit eās de suo throno, collatetur tota Ecclesia triūphans in cœlis cum Sanctis angelis. Credamus ergo nos non frustra canere Deo laudes, nō verius rem nos gratam facere Deo, ipsum laudantes. Hæ laudes nostræ vocantur rationalis Dei cultus, Rom. 12. Pro liberatione à tribulationibus & necessitate & angustiâ, aliud non requirit quam gratiarum actionem Psal. 50. Invoca me in die tribulationis, eripiam te & glorifica- bis me. Et Psal. 107. Varij casus recensentur, pericula & angustiæ, ex quibus dum Deus invocantes liberat, nihil aliud requirit, quam ut privatim & publicè, illi qui liberati sunt, Deum laudent & glorificant.

III. Sodalitij Christi vel agni descriptionem, quoad qualitates vel mores sive virtutes, In prima parte audivimus ipsos descriptos quoad numerum, quod fuerint centum quadraginta quatvor millia, hoc est uti illic explicatum, valde magnus numerus. Praeterea de illis dicitur, quod 2. Habuerint nomen patris, & agni scriptum in faciebus suis. Hoc est ostenderunt se habuisse veram no- titiam Dei patris, filij nec non Spiritus S. Fuerunt ita quæ Sodales agni, homines vera & sincera Dei notitiâ prædicti. Et hæc est vita æterna inquit Christus ut cognoscant te verum Deum & quem misisti Ī Esūm Christum.

L. C. Judæi obdurati & Turcæ qui non habent notitiam veri Dei, non profitentes unam divinam essentiam & in illâ tres personas, non sunt sodales agni, hoc est Christus non recipit eos ad se, sed ejicit, demum diciturus eis, non omnes, qui dicunt mihi in die illo, Domine, Domine, nonne in tuo nomine prophetavimus &c. Sed qui facit voluntatem patris mei credendo in filium. Qui credit in filium nouperibit sed habebit vitam æternam. Joh. 3.

II. Quod noverunt canticum

quod nemo discere potuit extra illorum Scholam. Evangelij doctrinam probè tenent vera Ecclesiæ membra. Illi verò qui extra sunt discere illam non posunt nisi Deo docente. Sic Saulus docet veram doctrinam de Christo & hominis justificatione in Ecclesia, dum baptizatur ab Ananiâ. Accedit postmodum singularis illuminatio per Spiritum in tertio cælo.

L. C. Gratias agamus Deo, quod simus in Ecclesia ubi sonat hoc canticum, hæc vox sanæ doctrinæ & puræ ab omni humanâ traditione & rationis humanæ discursibus. Delectat nos svavis musica, delectabit nos magis Evangelij Musica, quod verbum Dei rectè nobis servitur, omnia suo loco & ordine fiunt. Talem delectationem, sensit David ex cultu Dei sincero, ut indicat Psal. 27. v. 4. & Psal. 84. v. 1. 2. & Psal. 122. Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus.

III. Non curant hæc terrena, quamvis sint in hac terra. Sunt, inquit S. Jo- ban-

nes, empi de terra, sicut redempti sunt à Christo per ejus sanguinem ab aeternā maledictione, ita jam per Christum empti sunt ab his mundanis, ut ijs non amplius adhaereant siquidem caduc a sunt, non curant divitias, non curant vagas libidines, non contaminantur mulieribus vagis, amant conjugium, quod honorabile est inter omnes, Et in hoc conjugio virgines sunt servantes conjugalem castitatem. Sunt assidui comites Christi etiam in his terris induunt sibi Jesum Christum, volunt esse praesepi, in quibus Christus quiescat; homines instabiles, impios, avaros, scortatores nihil faciunt cupiunt unicè placere Deo Et agno Christo, sicut primus fructus agri agricolam delestat, sunt veraces, conantur nihil nisi verum dicere, non delestantur mendacio Et dolo, cupiunt esse quantum possibile est sine macula coram throno Dei.

L. C. Constat qui mores esse debent Servorum & amicorum Christi, qui cum eo sunt, qui mores contingere nemini possunt sine Spiritu Sanctis auxilio, Orandum itaque ut Sanctificetur apud nos nomen Dei, adveniat regnum ejus, fiat voluntas ejus.

Clementissime Deus pater celestis, Laus Et gratiarum actio tibi debetur, quod sanguine filij tui redemeris nos ab aeternā damnatione; Munda nos Spi-

Spiritu tuo Sancto, da mentem promptam ut sequamur agnum filium tuum Jesum Christum quocunque jerit; Et cum eo in aeterna gloria regnemus. Amen.

Benedictio & claritas. & Sapientia, & gratiarum actio, & honor & virtus, & fortitudo Deo nostro in secula seculorum Amen, Apocal, 7: 12,

Q U A E S T I O N E S

AN hæc visio vel prophetia sit impleta? *Resp.*
Ita sentit Lyra in hunc locum, circa finem inquam imperij Eraclij, Agareni qui & Saraceni dicuntur, Machameto duce cœperunt Agyptum & Aethiopiam graviter invadere. Scil: Hommarus Machometi discipulus Damascum: & regionem Phenicis & Hierusalem totamq; Syriam occupavit: & Antiochiam comprehendit. Et in his terris erant multi religiosi Christiani in cænobijs magnis ducentorum, trecentorum & amplius monachorum in castitate viventium: Quorum major pars vel multi erant virgines: & in illa persecutione per gladium Saracenorum transierunt ad regnum coelorum: *Et hoc est quod hic dicit Johannes: Et vidi & ecce agnus i. e. Christus qui dicitur agnus Dei Ioh-*

2. Quare hic peculiaris Electorum numerus ponatur? *Resp.*

Ut sciamus majorem hominum partem mendacio favere potius quam veritati. Interea notandum, certum hic numerum ponî pro incerto, & finitum pro infinito, more Scripturæ. Duodecies enim duodecim millia hunc numerum efficiunt. *Est autem numerus duodenarius universitatis adeoq; perfectionis numerus*

*Quamobrem Electorum multitudini
recte congruit.*